

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

27/2022

Rozpúšťanie parlamentov vo vybraných štátoch (k tlačiam [1163](#) a [1147](#))

Vypracoval: Mgr. Martin Mališka,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.,
riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava
október 2022

Anotácia:

Predkladaná analýza sa venuje porovnaniu spôsobov, akými je možné skracovať volebné obdobia parlamentov vybraných štátov.

Kľúčové slová:

parlament, ústava, volebné obdobie, rozpustenie, predčasné voľby

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti.

Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na: <https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Rozpúšťanie parlamentov vo vybraných štátoch

Anotácia

Predkladaná analýza sa venuje porovnaniu spôsobov, akými je možné skracovať volebné obdobia parlamentov vybraných štátov.

Kľúčové slová

parlament, ústava, volebné obdobie, rozpustenie, predčasné voľby

Parliament dissolution in selected countries

Annotation

The presented analysis provides comparison of means by which the parliamentary term of the parliaments of selected states can be shortened.

Keywords

Parliament, constitution, parliamentary term, dissolution, snap election

Obsah

1	Situácia v Slovenskej republike	5
2	Prehľad právnej úpravy vo vybraných štátoch	7
2.1	Belgické kráľovstvo	7
2.2	Bulharská republika	7
2.3	Cyperská republika	7
2.4	Česká republika	8
2.5	Dánske kráľovstvo.....	9
2.6	Estónska republika	9
2.7	Fínska republika	9
2.8	Francúzska republika.....	10
2.9	Grécka republika	10
2.10	Holandské kráľovstvo.....	10
2.11	Chorvátska republika.....	11
2.12	Írska republika	11
2.13	Litovská republika.....	11
2.14	Lotyšská republika	12
2.15	Maďarsko.....	12
2.16	Nemecká spolková republika	13
2.17	Poľská republika	13
2.18	Portugalská republika.....	14
2.19	Rakúska republika.....	14
2.20	Rumunsko.....	15
2.21	Severomacedónska republika	15
2.22	Slovinská republika	15
2.23	Španielske kráľovstvo	15
2.24	Talianska republika	16
3	Záver	17
4	Použité zdroje.....	19

1 Situácia v Slovenskej republike

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ústava“) stanovuje ako jeden z možných spôsobov zániku mandátu poslanca rozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej tiež „NR SR“).¹ Právomoc rozpustiť NR SR prináleží prezidentovi SR. V troch prípadoch ústava upravuje možnosť rozpustiť NR SR:

- ak Národná rada Slovenskej republiky v lehote **šiestich mesiacov od vymenovania vlády Slovenskej republiky neschválila jej programové vyhlásenie**,
- ak sa Národná rada Slovenskej republiky **neuzniesla do troch mesiacov o vládnom návrhu zákona, s ktorým vláda spojila vyslovenie dôvery**,
- ak Národná rada Slovenskej republiky nebola dlhšie ako **tri mesiace spôsobilá uznášať sa**, hoci jej zasadanie nebolo prerušené a hoci bola v tom čase opakovane zvolávaná na schôdzu, alebo ak **zasadanie Národnej rady Slovenskej republiky bolo prerušené na dlhší čas, ako dovoľuje ústava**.

Toto právo nemôže prezident uplatniť počas posledných šiestich mesiacov svojho volebného obdobia, počas vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu. V prípade neúspešného ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta prezident rozpustí NR SR.²

Hoci iné spôsoby rozpúšťania NR SR, než sú uvedené vyššie, ústava neupravuje, v praxi sa aplikovalo rozpúšťanie NR SR prijatím ústavného zákona o skrátení volebného obdobia. Stalo sa tak celkovo trikrát (1994, 2006 a 2011³). Vo svojej podstate išlo o veľmi jednoduché návrhy, ktoré stanovovali, že volebné obdobie sa končí dňom volieb, a stanovovali deň volieb.

Predmetný postup však bol vystavený kritike.⁴ Dušan Nikodým píše o ústavných zákonoch, ktoré „*prelamujú ústavu a vzťahujú sa na individuálnu situáciu*“ a Ladislav Orosz, že je pre ne „*charakteristické ich jednorazové použitie spočívajúce v odchýlení sa od textu Ústavy, ale bez toho, aby došlo k trvalej zmene*“. Boris Balog namietá, že „*uvedené ústavné zákony nespĺňajú vôbec požiadavky a znaky zákona. Nie je v nich znak generality. Neumožňujú opakované použitie, takže sú normou pre konkrétnu vec. Sú individuálnym právnym aktom. ...Uvedené ústavné zákony predstavujú neželaný zásah*

1 Článok 81a Ústavy Slovenskej republiky. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/#ustavnyclanok-81a>. [20.09.2022].

2 Článok 102 odsek 1 písmeno e) Ústavy Slovenskej republiky. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/#ustavnyclanok-102.odsek-1.pismeno-e>. [20.09.2022].

3 Ústavné zákony o skrátení volebného obdobia NR SR. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1994/70/19940410>.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/82/20060214>.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/330/20111018>. [20.09.2022].

4 Pozri napr. OROSZ, L.: K problémom kompatibility ústavného systému Slovenskej republiky. *Justičná revue* 57, 2005, č. 3, s. 335, BALOG, B.: Ústavné zákony v právnom poriadku Slovenskej republiky. *Justičná revue* 59, 2007, č. 12, s. 1582-1583, NIKODÝM, D.: Ústavná legislatíva a otvorené problémy. *Právny obzor* 97, 2014, č. 6, s. 557.

do ústavného systému aj z toho dôvodu, že *ad hoc* pre konkrétny prípad menia určité pravidlo stanovené ústavou, resp. sú formou „obídenia“ určitej ústavnej normy.“

Tieto výhrady si osvojil aj ústavný súd, keď „ako obiter dictum ... uvádza, že **prijatie ústavných zákonov národnej rady skracujúcich v minulosti ad hoc jej volebné obdobie** (pozri bod 44 odôvodnenia tohto nálezu), rovnako ako neplatné referendum o predčasnom skončení volebného obdobia národnej rady konané v rokoch 2000 a 2004 **nepredstavujú relevantný argument v prospech záveru o súlade sporného predmetu referenda s ústavou**. Ústavnosť týchto zákonov a referendum nemohla byť totiž potvrdená ústavným súdom, pretože neboli predmetom jeho prieskumu (aj keď je potrebné uviesť, že už v rozhodnutí vo veci II. ÚS 153/2013 sa ústavný súd v rámci obiter dictum vyjadril, že „**vníma nedokonalosť či diskutabilnosť spôsobu samorozpúšťania parlamentu ad hoc ústavným zákonom a problematickosť ad hoc ústavných zákonov vôbec**“, ako na to napokon poukázala vo svojom vyjadrení aj národná rada – pozri bod 59 odôvodnenia). Vzhľadom na závery ústavného súdu vyslovené v tomto náleze možno konštatovať, že názory ústavného súdu v prípade hodnotenia uvedených referend, ako aj ústavných zákonov by boli analogické. **Jednorazové prelamanie ústavou normovaných pravidiel nesvedčí ani zákonodarnému orgánu a ústavný súd ho nepovažuje za vhodnú ústavnú prax.**“⁵

„...Predmet referenda by však v prípade jeho úspechu tento cieľ **naplňal ústavne nedovoleným spôsobom, a to suspendovaním (prelomením) ústavnej úpravy trvania volebného obdobia výlučne pre konkrétny prípad, teda v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy.** ...“⁶

Ďalej uvádza: „Jedným z princípov právneho štátu je aj **princíp všeobecnosti právnych noriem** (generality práva), prostredníctvom ktorého sa chráni ústavná deľba moci a jeho dodržiavaním sa predchádza svojvôli pri správe verejných vecí a rozhodovaní o slobode jednotlivcov.“⁷

„Bez ustanovenia ústavy s povahou normatívnej úpravy oprávňujúcej na ďalej uvedený postup (ktoré nie je súčasťou jej platného a účinného znenia) nie je možné rozhodnutím v referende ani osobitným ústavným zákonom zmeniť pre jednotlivý prípad ústavou kogentne ustanovené a periodicky sa opakujúce funkčné obdobie orgánu verejnej moci alebo takým spôsobom ukončiť jeho činnosť v aktuálnom personálnom obsadení, legálne viazanom na už plynúce funkčné obdobie.“⁸

K už uvedeným námietkam ústavný súd pridal rozpor s princípom deľby moci: „Z hľadiska ústavného nesúladu oba predpokladané postupy na skrátenie jednotlivého volebného obdobia národnej rady (referendum, ústavný zákon) by znamenali **porušenie princípu deľby moci**, obsahovo pokrytého čl. 1 ods. 1 ústavy [pre konflikt s výlučnou pôsobnosťou prezidenta podľa čl. 102 ods. 1 písm. e) ústavy, ako aj pre rozhodovanie zákonodarnej moci individuálnym právnym aktom].“⁹

5 Bod 136 nálezu ÚS SR pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021.

6 Bod 168 nálezu ÚS SR pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021.

7 Bod 179 nálezu ÚS SR pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021.

8 Bod 183.2 nálezu ÚS SR pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021.

9 Bod 153 nálezu ÚS SR pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021.

2 Prehľad právnej úpravy vo vybraných štátoch

2.1 Belgické kráľovstvo

V zmysle článku 46 belgickej ústavy môže kráľ rozpustiť Snemovňu reprezentantov, ak sa snemovňa absolútnou väčšinou poslancov

- nevysloví dôveru vláde a do troch dní od nevyslovenia dôvery nenavrhne kráľovi kandidáta na predsedu vlády,
- alebo vysloví nedôveru vláde a súčasne nenavrhne kráľovi kandidáta na predsedu vlády.

O návrhu na vyslovenie dôvery alebo na vyslovenie nedôvery sa môže hlasovať až 48 hodín od jeho podania.

Kráľ môže po odstúpení vlády rozpustiť parlament, ak sa na tom zhodne absolútna väčšina poslancov. Voľby sa konajú do 40 dní od rozpustenia snemovne a snemovňa sa zide do dvoch mesiacov od rozpustenia. Ak sú rozpustené obe komory (článok 195 – zmena ústavy), tak sa voľby konajú do 40 dní a komory sa zídu do troch mesiacov. Ak bolo volebné obdobie parlamentu ukončené predčasne, tak nové volebné obdobie nesmie presiahnuť prvé voľby do Európskeho parlamentu nasledujúce po rozpustení snemovne.¹⁰

2.2 Bulharská republika

Podľa článku 99 Ústavy Bulharskej republiky prezident rozpustí Národné zhromaždenie, ak sa nedosiahne žiadna dohoda na vytvorení vlády. Prezident zároveň ustanoví dočasnú vládu. Voľby sa v zmysle článku 64 odsek 3 konajú do 2 mesiacov odo dňa rozpustenia. Presný dátum určí prezident v rozhodnutí o rozpustení parlamentu. Prezident nemôže využiť túto právomoc počas posledných troch mesiacov jeho funkčného obdobia.¹¹

2.3 Cyperská republika

Podľa článku 67 cyperskej ústavy možno parlament rozpustiť iba na základe rozhodnutia prijatého absolútnou väčšinou, ktorá zahŕňa aspoň tretinu poslancov zvolených tureckou menšinou. Zaujímavosťou je, že volebné obdobie novozvoleného parlamentu sa rovná zostatku volebného obdobia rozpusteného parlamentu. Bežné volebné obdobie trvá

---

¹⁰ Článok 46 belgickej ústavy. Dostupné na:

https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/GrondwetUK.pdf. [23.09.2022].

¹¹ Článok 99 Ústavy Bulharskej republiky. Dostupné na: <https://www.parliament.bg/en/const>. [23.09.2022].

5 rokov; ak je rozpustený v poslednom roku, tak sa parlament volí súčasne na zostatok volebného obdobia, keď sa schôdze považujú za mimoriadne, ako aj na nové päťročné volebné obdobie. Voľby sa konajú v rozmedzí 30 až 40 dní od prijatia rozhodnutia a parlament sa zide do 15 dní od volieb (presné termíny sa určia v rozhodnutí). Dovtedy pokračuje v činnosti predchádzajúci parlament (v zmysle článku 68 nemá takýto parlament právo prijímať zákony alebo rozhodnutia s výnimkou naliehavých a výnimočných nepredvídateľných okolností, ktoré treba uviesť v príslušnom zákone alebo rozhodnutí).¹²

2.4 Česká republika

Ústava Českej republiky upravuje rozpustenie Poslaneckej snemovne v článku 35. Prezident môže rozpustiť poslaneckú snemovňu, keď:

- nevyslovila dôveru novovymenovanej vláde, ktorej predseda bol prezidentom menovaný na návrh predsedu Poslaneckej snemovne,
- sa neuznesie do troch mesiacov o vládnom návrhu zákona, s ktorým vláda spojila vyslovenie dôvery,
- zasadanie Poslaneckej snemovne bolo prerušené na dlhšiu dobu než je prípustné (120 dní v roku¹³),
- nebola uznášaniaschopná po dobu dlhšiu než tri mesiace, hoci jej zasadanie nebolo prerušené a bola viackrát zvolaná schôdza.

Prezident rozpustí Poslaneckú snemovňu, ak ho Poslanecká snemovňa o to požiada uznesením, s ktorým vyslovila súhlas trojpäťtinová väčšina poslancov. Poslaneckú snemovňu nemožno rozpustiť tri mesiace pred koncom jej volebného obdobia.¹⁴

Voľby sa konajú do 60 dní od rozpustenia.¹⁵ Senát má v prípade rozpustenia snemovne právomoc prijímať zákonné opatrenia, ktoré nezniesú odklad a inak by vyžadovali prijatie zákona. To neplatí v prípade ústavy, štátneho rozpočtu, štátneho záverečného účtu, volebného zákona a medzinárodných zmlúv podľa čl. 10. Zákonné opatrenia navrhuje iba vláda, ak ich na prvej schôdzi neschváli snemovňa, tak strácajú platnosť.¹⁶

---

12 Článok 67 Ústavy Cyperskej republiky. Dostupné na: <http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/syntagma/full.html>. [06.10.2022].

13 Článok 34 odsek 2 Ústavy Českej republiky. Dostupné na: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>. [24.09.2022].

14 Článok 35 odseky 1, 2, 3 Ústavy Českej republiky. Tamže

15 Článok 17 odsek 2 Ústavy Českej republiky. Tamže

16 Článok 33 Ústavy Českej republiky. Tamže

2.5 Dánske kráľovstvo

Kráľ môže kedykoľvek vyhlásiť voľby (hoci táto právomoc reálne prináleží predsedovi vlády¹⁷), jedinou výnimkou je, ak predseda vlády ešte nepredstúpil prvýkrát pred parlament.¹⁸

2.6 Estónska republika

Predčasné voľby môže vyhlásiť iba prezident, ktorý však musí postupovať iba podľa článkov 89, 97, 105 a 119 Ústavy Estónskej republiky.¹⁹ Článok 89 upravuje postup pri kreácii novej vlády po voľbách. Ak postupy uvedené v predmetnom článku nevedú k vytvoreniu vlády, tak prezident vyhlási predčasné voľby.²⁰ Ak je vyslovená nedôvera vládě alebo predsedovi vlády, tak na návrh vlády môže prezident do troch dní vyhlásiť predčasné voľby.²¹ V zmysle článku 105 môže parlament predložiť návrh zákona (a iné záležitosti) ľudu na rozhodnutie prostredníctvom referenda. Ak však návrh zákona nezíska väčšinu hlasov, tak prezident vyhlási predčasné voľby.²² Rovnako prezident vyhlási predčasné voľby, ak parlament neprijme štátny rozpočet do 2 mesiacov od začiatku fiškálneho roka.²³ Voľby sa nekonajú skôr ako 20 dní od vyhlásenia volieb a najneskôr do 40 dní.²⁴

Parlament nemôže rozpustiť sám seba.²⁵

2.7 Fínska republika

Prezident môže na základe odôvodneného návrhu predsedu vlády, po konzultácii s poslaneckými klubmi a počas zasadania parlamentu nariadiť predčasné voľby.²⁶

Parlament nemôže rozpustiť sám seba.²⁷

---

17 Článok 32 odsek 2 Ústavy Dánskej republiky (*komentár na strane 17*). Dostupné na: https://www.thedanishparliament.dk/-/media/pdf/publikationer/english/my_constitutional_act_with_explanations.ashx. [12.09.2022].

18 Článok 32 odsek 2 Ústavy Dánskej republiky. Tamže

19 Článok 78 odsek 3 Ústavy Estónskej republiky. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530122020003/consolide>. [28.09.2022].

20 Článok 89 Ústavy Estónskej republiky. Tamže

21 Článok 97 Ústavy Estónskej republiky. Tamže

22 Článok 105 Ústavy Estónskej republiky. Tamže

23 Článok 119 Ústavy Estónskej republiky. Tamže

24 Článok 60 Ústavy Estónskej republiky. Tamže

25 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/451096>. [28.09.2022].

26 Článok 26 Ústavy Fínskej republiky. Dostupné na: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. [28.09.2022].

27 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

2.8 Francúzska republika

Prezident republiky môže po porade s predsedom vlády a predsedami komôr parlamentu rozpustiť Národné zhromaždenie. Všeobecné voľby sa uskutočnia najmenej 20 dní a najneskôr 40 dní po rozpustení. K ďalšiemu rozpusteniu nemôže dôjsť do roka po predčasných voľbách. Parlament sa zide druhý štvrtok po voľbách. Ak tento deň pripadne mimo riadnej schôdze (október až jún), tak sa zide na pätnásťdňovej schôdzi.²⁸

2.9 Grécka republika

Grécky parlament možno rozpustiť podľa článku 41 Ústavy Grécka.²⁹ Prezident môže rozpustiť parlament, ak dve predchádzajúce vlády odstúpili alebo im bola vyslovená nedôvera a zloženie parlamentu nezabezpečuje stabilitu vlády. Prezident taktiež rozpustí parlament na návrh vlády, ktorej bola vyslovená dôvera, s cieľom obnovenia mandátu od ľudu kvôli riešeniu národnej otázky mimoriadneho významu. Novozvolený parlament nemožno rozpustiť z rovnakého dôvodu. Parlament zvolený po rozpustení predchádzajúceho nemôže byť rozpustený do roka od ustanovujúcej schôdze novozvoleného. Výnimku z uvedeného pravidla predstavuje rozpustenie podľa článku 37 odsek 3 (neschopnosť zostaviť vládu³⁰) a v prípade ak dve predchádzajúce vlády odstúpili alebo im bola vyslovená nedôvera a zloženie parlamentu nezabezpečuje stabilitu vlády. Dôvodom na rozpustenie parlamentu je aj neschopnosť zvoliť prezidenta podľa stanoveného postupu. Dátum konania volieb je určený rozhodnutím o rozpustení (do 30 dní) a podobne je určená ustanovujúca schôdza (do 30 dní od volieb).³¹

Parlament nemôže rozpustiť sám seba.³²

2.10 Holandské kráľovstvo

Každú z komôr možno rozpustiť na základe Kráľovského dekrétu.³³ Príkladom rozpustenia parlamentu je prijímanie zmeny ústavy.³⁴ Podobne je rozpustený parlament v prípade, že treba vybrať nástupcu na trón, pretože sa javí, že inak žiadny nástupca nebude.³⁵

Parlament nemôže rozpustiť sám seba.³⁶

28 Článok 12 Ústavy Francúzskej republiky. Dostupné na: https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constitution_anglais_oct2009.pdf. [12.09.2022].

29 Článok 41 Ústavy Grécka. Dostupné na: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/001-156%20aggliko.pdf>. [28.09.2022].

30 Článok 37 odsek 3 Ústavy Grécka. Tamže

31 Článok 41 odseky 3, 4, 5 Ústavy Grécka. Tamže

32 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

33 Článok 64 odsek 1 Ústavy Holandského kráľovstva. Dostupné na: <https://www.government.nl/documents/reports/2019/02/28/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands>. [30.09.2022].

34 Článok 137 Ústavy Holandského kráľovstva. Tamže

35 Článok 30 Ústavy Holandského kráľovstva. Tamže

36 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

2.11 Chorvátska republika

Parlament môže byť rozpustený väčšinou všetkých členov.³⁷ Prezident môže, na návrh vlády, po kontrasignácii predsedom vlády a po konzultácii so zástupcami parlamentných strán rozpustiť parlament, ak po návrhu na vyslovenie dôvery vláde vysloví vláde nedôveru alebo neprijme štátny rozpočet do 120 dní odo dňa preloženia. Prezident nemôže rozpustiť parlament, ak čelí *impeachmentu* za porušenie ústavy.³⁸

2.12 Írska republika

Prezident môže rozpustiť Írske zhromaždenie na návrh predsedu vlády. Ak predseda vlády nemá väčšinu v Írskom zhromaždení, prezident môže návrh odmietnuť.³⁹

2.13 Litovská republika

Predčasné voľby sa môžu konať na základe uznesenia parlamentu prijatého aspoň 3/5 väčšinou parlamentu.⁴⁰ Teoreticky môže parlament zmeniť svoje rozhodnutie o svojom rozpustení (dokonca by rozhodnutie mohlo byť zrušené jednoduchou menšinou), ale uvedená situácia nenastala, takže ide skôr o úvahu.⁴¹

Ďalšími dôvodmi na rozpustenie parlamentu môžu v zmysle článku 58 nasledovné situácie:

- parlament nerozhodol o novom programovom vyhlásení vlády do 30 dní od jeho predloženia alebo dvakrát po sebe neschválil programové vyhlásenie vlády do 60 dní od jeho prvého predloženia,
- na návrh vlády vysloví parlament vláde nedôveru.

V oboch prípadoch prezident môže vyhlásiť predčasné voľby. Prezident republiky nemôže vyhlásiť predčasné voľby, ak do konca funkčného obdobia prezidenta republiky zostáva menej ako 6 mesiacov, ani vtedy, ak od predčasných volieb neuplynulo 6 mesiacov. Deň volieb je určený v uznesení alebo akte prezidenta republiky o predčasných voľbách. Voľby sa musia uskutočniť najneskôr do 3 mesiacov od prijatia rozhodnutia o predčasných voľbách.⁴²

---

37 Článok 78 Ústavy Chorvátskej republiky. Dostupné na: <https://www.sabor.hr/en/constitution-republic-croatia-consolidated-text>. [28.09.2022].

38 Článok 104 Ústavy Chorvátskej republiky. Tamže

39 Článok 13 odsek 2 Ústavy Írskej republiky. Dostupné na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html>. [29.09.2022].

40 Článok 58 Ústavy Litovskej republiky. Dostupné na: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.47BB952431DA/asr> [28.09.2022].

41 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

42 Článok 58 Ústavy Litovskej republiky. Tamže

2.14 Lotyšská republika

Prezident má právo iniciovať rozpustenie parlamentu. Potom sa uskutoční ľudové hlasovanie. Ak viac ako polovica voličov v ľudovom hlasovaní hlasuje za rozpustenie parlamentu, potom sa parlament považuje za rozpustený a vyhlásia sa nové voľby, ktoré sa musia uskutočniť najneskôr do dvoch mesiacov po rozpustení.⁴³

Ak bol parlament rozpustený, právomoci členov parlamentu zostávajú v platnosti až do zasadnutia novozvoleného parlamentu, ale parlament sa môže schádzať na zasadnutiach, len ak ich zvolá prezident štátu. Program takýchto zasadnutí určuje prezident. Nové voľby sa musia konať najskôr jeden mesiac a najneskôr dva mesiace po rozpustení.⁴⁴

Ak je v ľudovom hlasovaní viac ako polovica odovzdaných hlasov proti rozpusteniu parlamentu, potom sa prezident považuje za odvolaného a parlament zvolí nového prezidenta na zostávajúce funkčné obdobie odvolaného prezidenta.⁴⁵

2.15 Maďarsko

Národné zhromaždenie sa môže rozpustiť.⁴⁶ Osobitná úprava rozpúšťania nie je prijatá, preto sa postupuje podľa všeobecnej úpravy. Parlament tak prijíma uznesenie, na prijatie ktorého stačí jednoduchá väčšina.⁴⁷

Prezident republiky môže rozpustiť Národné zhromaždenie vypísaním volieb, ak

- v prípade zániku mandátu vlády parlament nezvolí za predsedu vlády osobu navrhnutú prezidentom republiky do štyridsiatich dní odo dňa prvej nominácie, alebo
- Národné zhromaždenie schvaľuje rozpočet na daný rok až 31. marca.

Pred rozpustením parlamentu je prezident republiky povinný vyžiadať si stanovisko predsedu vlády, predsedu parlamentu a predsedov poslaneckých klubov. Prezident republiky môže vykonávať svoje právo dovtedy, kým parlament nezvolí predsedu vlády alebo neschváli rozpočet. Voľby sa konajú do 90 dní od rozpustenia.⁴⁸

---

43 Článok 48 Ústavy Lotyšskej republiky. Dostupné na: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>. [28.09.2022].

44 Článok 49 Ústavy Lotyšskej republiky. Tamže

45 Článok 50 Ústavy Lotyšskej republiky. Tamže

46 Článok 3 odsek 2 Základného zákona Maďarska. Dostupné na: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>. [29.09.2022].

47 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

48 Článok 3 odseky 3 až 6 Základného zákona Maďarska. Tamže

2.16 Nemecká spolková republika

Spolkový prezident môže rozpustiť Spolkový snem, ak nie je zvolený žiadny spolkový kancelár absolútnou väčšinou hlasov. Ak kandidát získa iba relatívnu väčšinu, tak ho prezident musí vymenovať alebo do siedmych dní spolkový snem rozpustiť.⁴⁹

Možnosťou je aj rozpustenie Spolkového snemu, ak návrh spolkového kancelára na vyslovenie dôvery nepodporí väčšina poslancov a do 21 dní nezvolí nového kancelára.⁵⁰ Voľby sa konajú do 60 dní od rozpustenia.⁵¹

Spolkový snem nemôže rozpustiť sám seba.⁵²

2.17 Poľská republika

Článok 98 odsek 3 stanovuje, že *Sejm* si môže skrátiť volebné obdobie prijatím uznesenia, ktoré podporí 2/3 väčšina všetkých poslancov.⁵³ Prezident môže po konzultácii s predsedami oboch komôr skrátiť volebné obdobie v prípadoch predpokladaných ústavou.⁵⁴ Prezident skráti volebné obdobie *Sejmu*, ak pri kreácii novej vlády po voľbách vláde nebola vyslovená dôvera podľa ustanoveného postupu (neschopnosť zostaviť vládu s dôverou pri vyčerpaní predpísaného postupu).⁵⁵ Prezident môže do 14 dní rozpustiť *Sejm* vtedy, ak po 4 mesiacoch od predloženia návrhu rozpočtu nebol rozpočet schválený alebo predložený prezidentovi na podpis.⁵⁶

Prezident republiky pri nariadení skrátenia volebného obdobia *Sejmu* súčasne nariadi voľby do *Sejmu* a Senátu a určí termín volieb najneskôr do 45 dní odo dňa nariadenia skrátenia volebného obdobia. Prezident republiky zvolá prvé zasadnutie novozvoleného *Sejmu* najneskôr do 15 dní od konania volieb.⁵⁷

---

49 Článok 63 Základného zákona. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>. [28.09.2022].

50 Článok 68 Základného zákona. Tamže

51 Článok 39 odsek 1 Základného zákona. Tamže

52 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

53 Článok 98 odsek 3 Ústavy Poľskej republiky. Dostupné na: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>. [30.09.2022].

54 Článok 98 odsek 4 Ústavy Poľskej republiky. Tamže

55 Článok 155 odsek 2 Ústavy Poľskej republiky. Tamže

56 Článok 225 Ústavy Poľskej republiky. Tamže

57 Článok 98 odsek 5 Ústavy Poľskej republiky. Tamže

2.18 Portugalská republika

Podľa článku 133 písm. e) má prezident právomoc rozpustiť parlament po konzultácii so Štátnou radou a stranami zastúpenými v parlamente v zmysle podmienok stanovených v článku 172.⁵⁸ Parlament nemôže byť rozpustený počas prvých šiestich mesiacov volebného obdobia, počas posledných šiestich mesiacov prezidentovho funkčného obdobia, počas výnimočného stavu (port. *estado de emergência*) alebo „stavu obliehania“⁵⁹ (port. *estado do sítio*).⁶⁰

2.19 Rakúska republika

Spolkový prezident môže rozpustiť Národnú radu, ale dané oprávnenie môže využiť z rovnakého dôvodu iba raz. V uvedenom prípade zabezpečí vláda, aby sa voľby konali v takom čase, aby sa novozvolená Národná rada mohla zísť najneskôr v stý deň od rozpustenia. Národná rada môže rozhodnúť o vlastnom rozpustení bežným zákonom. V takom prípade Národná rada vykonáva svoje právomoci do dňa, keď sa zíše novozvolená Národná rada. Hoci v text uvádza „rozpustenie“ (nem. *Auflösung*, anglický preklad *dissolution*), tak v skutočnosti ide o skrátenie volebného obdobia, čo možno vyvodíť aj z toho, že Národná rada pokračuje v činnosti aj po svojom „rozpustení“.⁶¹

Od roku 1920 bolo 19 z 26 volebných období Národnej rady skrátených uvedeným spôsobom. V súvislosti so skrátením volebného obdobia sa polemizuje, či je možné skrátenie volebného obdobia zrušiť. Jeden názorový prúd zastáva postoj, že je možné skrátenie volebného obdobia zvrátiť bežným zákonom, keďže skrátenie volebného obdobia je vykonané bežným zákonom. Preto by prijatím nového zákona bolo možné predchádzajúci zrušiť. Druhý (prevládajúci) názorový prúd tvrdí, že ústava neupravuje možnosť zrušiť skrátenie volebného obdobia rovnakým spôsobom, preto to nie je možné. Pre zrušenie skrátenia volebného obdobia by bolo nutné prijať ústavný zákon.⁶²

58 Článok 133 písm. e) Ústavy Portugalskej republiky. Dostupné na: <https://dre.pt/dre/legislacao-consolidada/decreto-aprovacao-constituicao/1976-34520775-50478475>. [30.09.2022].

59 „Stav obliehania“ alebo výnimočný stav možno vyhlásiť len na časti alebo na celom portugalskom území v prípade skutočnej alebo bezprostrednej agresie cudzích síl, vážneho ohrozenia alebo narušenia demokratického ústavného poriadku alebo katastrofy. Rozdiel je v závažnosti uvedených situácií, výnimočný stav sa vyhlasuje, keď sú uvedené situácie menej závažné a možno obmedziť iba niektoré práva a slobody. Článok 19 odseky 2 a 3 Ústavy Portugalskej republiky. Tamže

60 Článok 172 ods. 1 Ústavy Portugalskej republiky. Tamže

61 Článok 29 Spolkovej ústavy. Dostupné na: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/ErV/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html. [23.09.2022].

62 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

2.20 Rumunsko

Prezident môže rozpustiť parlament po konzultácii s predsedami oboch komôr a s predsedami poslaneckých klubov, ak vláde nebola vyslovená dôvera do 60 dní od prvej žiadosti a aspoň dve boli odmietnuté. Počas rovnakého roka možno rozpustiť parlament iba raz. Taktiež nemožno parlament rozpustiť počas posledných 6 mesiacov funkčného obdobia prezidenta Rumunska alebo počas stavu vojny, mobilizácie, „stavu obliehania“ alebo núdzového stavu.⁶³

2.21 Severomacedónska republika

Podľa článku 63 môže byť parlament rozpustený na základe rozhodnutia, ktoré podporí nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Voľby sa konajú do 60 dní od jeho rozpustenia.⁶⁴

2.22 Slovinská republika

Národnú radu (horná komora) nemožno rozpustiť.⁶⁵

Národné zhromaždenie (dolná komora) môže rozpustiť prezident, ak Národné zhromaždenie nezvolí kandidáta na predsedu vlády podľa postupu ustanoveného v článku 111.⁶⁶ Ak je Národné zhromaždenie rozpustené, zvolí sa nové najneskôr do dvoch mesiacov po rozpustení predchádzajúceho. Funkčné obdobie predchádzajúceho Národného zhromaždenia sa končí prvým zasadnutím nového Národného zhromaždenia, ktoré zvolá prezident republiky najneskôr do 20 dní po zvolení.⁶⁷

2.23 Španielske kráľovstvo

Predseda vlády môže po prerokovaní na vláde navrhnúť rozpustenie Kongresu poslancov, Senátu alebo celého parlamentu. Rozpustenie vyhlási kráľ (určí aj dátum volieb). Predmetný návrh nemožno urobiť, ak bol predložený návrh na vyslovenie nedôvery. Ďalšie rozpustenie nie je prípustné, ak neuplynul rok od posledného rozpustenia. Výnimkou je

---

63 Článok 89 Ústavy Rumunska. Dostupné na: <https://www.presidency.ro/ro/constitutia-romaniei>. [10.10.2022].

64 Článok 63 Ústavy Severomacedónskej republiky. Dostupné na: <https://www.sobranie.mk/content/Odluki%20USTAV/UstavSRSM.pdf>. [30.09.2022].

65 ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. C. d.

66 Článok 111 Ústavy Slovinskej republiky. Dostupné na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1#>. [10.10.2022].

67 Článok 81 Ústavy Slovinskej republiky. Tamže

ustanovenie článku 99 odsek 5.⁶⁸ To stanovuje, že ak do dvoch mesiacov nie je vyslovená dôvera žiadnemu kandidátovi na predsedu vlády, tak kráľ rozpustí obe komory a vyhlási nové voľby. Takéto rozhodnutie kontraskuje predseda Kongresu poslancov.⁶⁹ Rozpustiť parlament nemožno taktiež v prípade, ak je vyhlásený stav uvedený v článku 116 (stav pohotovosti/poplachu/alarmu, výnimočný stav alebo stav obliehania).⁷⁰

2.24 Talianska republika

Parlament (alebo jednu z jeho komôr) môže rozpustiť iba prezident po konzultácii s predsedami komôr. Toto právo nemôže využiť posledných šesť mesiacov pred koncom funkčného obdobia, pokiaľ sa toto obdobie úplne alebo čiastočne nezhoduje s poslednými šiestimi mesiacmi volebného obdobia parlamentu.⁷¹ Kým nezačne rokovať nový parlament, tak pokračuje v rokovaní predchádzajúci.⁷²

---

68 Článok 115 Ústavy Španielska. Dostupné na: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>. [10.10.2022].

69 Článok 99 odsek 5 Ústavy Španielska. Tamže

70 Článok 116 Ústavy Španielska. Dostupné na: Tamže

71 Článok 88 Ústavy Talianskej republiky. Dostupné na: <https://www.senato.it/istituzione/la-costituzione/parte-ii/titolo-ii/articolo-88>. [10.10.2022].

72 Článok 61 Ústavy Talianskej republiky. Dostupné na: <https://www.senato.it/istituzione/la-costituzione/parte-ii/titolo-i/sezione-i/articolo-61>. [10.10.2022].

3 Záver

Predmetom porovnávacíj analýzy bolo 24 štátov Európy (*Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Macedónsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko*). Uvedené krajiny pokrývajú geografickú a politickú rozmanitosť Európy (napr. monarchia/republika, jednokomorový/dvojkomorový parlament, história, politické realie).

Pokiaľ ide o otázku, kto rozpúšťa parlament, tak vo veľkej väčšine prípadov (*Belgicko, Bulharsko, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko*) ide o hlavu štátu (kráľ/prezident). Existujú však aj výnimky (napr. *Litva* – rozpustenie uznesením parlamentu).

Medzi dôvodmi, ktoré umožňujú rozpustiť parlament, dominuje najmä otázka nevyslovenia dôvery a vyslovenia nedôvery (napr. *Belgicko, Česko, Estónsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Nemecko, Rumunsko*). Častým dôvodom je neschopnosť zostaviť vládu (*Belgicko, Bulharsko, Česko, Estónsko, Litva, Maďarsko, Nemecko, Poľsko*). V niektorých štátoch (*Estónsko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko*) možno rozpustiť parlament aj v prípade problémov s prijímaním rozpočtu (napr. *Estónsko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko*).

Možnosť parlamentu rozpustiť sa výlučne z vlastnej vôle je upravená v ôsmich krajinách (*Cyprus, Česko, Chorvátsko, Litva, Macedónsko, Maďarsko, Poľsko a Rakúsko*). Požadovaná väčšina poslancov, ktorá musí vysloviť súhlas s rozpustením sa pohybuje od kvalifikovanej väčšiny ($3/5$ v Česku a Litve a $2/3$ v Poľsku) cez absolútnu väčšinu (*Cyprus, Chorvátsko, Macedónsko*) až po relatívnu väčšinu (*Maďarsko*, dôvodom však je absencia osobitnej právnej úpravy). Zaujímavosťou je, že rakúska národná rada sa môže rozpustiť prijatím bežného zákona, ale ide o výnimku medzi skúmanými krajinami.

Ďalšou z možností je rozpustenie parlamentu, ktoré predpokladá súčinnosť viacerých/všetkých najvýznamnejších politických činiteľov. V *Belgicku* môže parlament rozpustiť kráľ, ak vláda rezignuje a absolútna väčšina parlamentu vyjadrí s rozpustením svoj súhlas. Vo *Fínsku* môže prezident rozpustiť parlament na základe odôvodneného návrhu predsedu vlády a po konzultácii s poslaneckými klubmi a počas zasadnutia parlamentu. Prezident *Francúzska* môže po porade s predsedom vlády a predsedami komôr rozpustiť parlament.

Viacere krajiny využívajú časové obmedzenia rozpúšťania parlamentu. *Bulharsko* neumožňuje prezidentovi rozpustiť parlament počas posledných 3 mesiacov funkčného obdobia prezidenta. Českú poslaneckú snemovňu nemožno rozpustiť 3 mesiace pred koncom jej funkčného obdobia. *Chorvátsky* prezident nemôže rozpustiť parlament, ak čelí *impeachmentu*. V *Litve* nemožno rozpustiť parlament počas posledných 6 mesiacov funkčného obdobia prezidenta a 6 mesiacov od predčasných volieb. V *Portugalsku* nemožno rozpúšťať parlament počas prvých 6 mesiacov volebného obdobia parlamentu, počas posledných 6 mesiacov funkčného obdobia prezidenta a počas vyhláseného výnimočného stavu alebo

„stavu obliehania“. Rovnako v *Rumunsku* nemožno rozpustiť parlament počas posledných 6 mesiacov funkčného obdobia prezidenta a počas stavu vojny, mobilizácie, „stavu obliehania“ alebo núdzového stavu. V *Taliansku* nemožno rozpustiť parlament počas posledných 6 mesiacov volebného obdobia parlamentu. Osobitným prípadom je *Lotyšsko*, ktorého úprava umožňuje rozpustiť parlament referendum iniciovaným prezidentom. V prípade neúspechu však prezidentovi zaniká mandát.

Zaujímavosťou je, že v *Belgicku* nové volebné obdobie nasledujúce po predčasnom ukončení predchádzajúceho nesmie presiahnuť prvé voľby do Európskeho parlamentu nasledujúce po rozpustení. Podobnú úpravu má aj *Cyprus*, keď volebné obdobie po rozpustení parlamentu nezačína plynúť nanovo, ale dokončuje sa predchádzajúce volebné obdobie. Výnimkou je posledný rok, keď je parlament volený súčasne na zostatok volebného obdobia a schôdze sa považujú za mimoriadne, a zároveň na nové päťročné volebné obdobie.

Viacere štáty majú ústavne upravené aj lehoty, keď sa musia konať predčasné voľby. Najkratší časový úsek má *Francúzsko* (20 až 40 dní od rozpustenia) a najdlhší má *Maďarsko* (90 dní), respektíve *Litva* (3 mesiace). Osobitou kategóriou je *Rakúsko*, kde je stanovené, že novozvolený parlament sa musí zísť do 100 dní od rozpustenia predchádzajúceho.

Niektoré krajiny (*Rakúsko*, *Slovinsko*, *Taliansko*) stanovujú, že rozpustený parlament pokračuje v činnosti. *Cyperská* úprava síce umožňuje pokračovanie rozpusteného parlamentu, ale obsahuje rozsiahle obmedzenia (napr. nemá právo prijímať zákony alebo rozhodnutia s výnimkou naliehavých a výnimočných nepredvídateľných okolností). V *Česku* prechádzajú niektoré právomoci na senát (aj to s obmedzeniami). *Lotyšský* parlament síce pokračuje v činnosti, ale zvoláva ho prezident, ktorý tiež určuje jeho program.

4 Použité zdroje

1. Ústava Slovenskej republiky. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/>.
2. Ústavné zákony o skrátení volebného obdobia NR SR. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1994/70/19940410>.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/82/20060214>.
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/330/20111018>.
3. OROSZ, L.: K problémom kompatibility ústavného systému Slovenskej republiky. *Justičná revue* 57, 2005, č. 3, s. 335,
4. BALOG, B.: Ústavné zákony v právnom poriadku Slovenskej republiky. *Justičná revue* 59, 2007, č. 12, s. 1582 – 1583,
5. NIKODÝM, D.: Ústavná legislatíva a otvorené problémy. *Právny obzor* 97, 2014, č. 6, s. 557.
6. Nález Ústavného súdu SR pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021.
7. ECPRD Dissolution of Parliament – Urgent Request 4118. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/451096>.
8. Belgická ústava. Dostupné na: https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/GrondwetUK.pdf.
9. Ústava Bulharskej republiky. Dostupné na: <https://www.parliament.bg/en/const>.
10. Ústava Cyperskej republiky. Dostupné na: <http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/syntagma/full.html>.
11. Ústava Českej republiky. Dostupné na: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.
12. Ústava Dánskej republiky. Dostupné na: https://www.thedanishparliament.dk/-/media/pdf/publikationer/english/my_constitutional_act_with_explanations.ashx.
13. Ústava Estónskej republiky. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530122020003/consolide>.
14. Ústava Fínskej republiky. Dostupné na: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.
15. Ústava Francúzskej republiky. Dostupné na: https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constiution_anglais_oct2009.pdf.
16. Ústava Grécka. Dostupné na: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/001-156%20aggliko.pdf>.
17. Ústava Holandského kráľovstva. Dostupné na: <https://www.government.nl/documents/regulations/2012/10/18/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands-2008>.
18. Ústava Chorvátskej republiky. Dostupné na: <https://www.sabor.hr/en/constitution-republic-croatia-consolidated-text>.
19. Ústava Írskej republiky. Dostupné na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html>.
20. Ústava Litovskej republiky. Dostupné na: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.47BB952431DA/asr>.

21. Ústava Lotyšskej republiky. Dostupné na: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>.
22. Základný zákon Maďarska. Dostupné na: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>.
23. Základný zákon. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>.
24. Ústava Poľskej republiky. Dostupné na: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>.
25. Ústava Portugalskej republiky. Dostupné na: <https://dre.pt/dre/legislacao-consolidada/decreto-aprovacao-constituicao/1976-34520775-50478475>.
26. Spolková ústava. Dostupné na: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Erv/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html.
27. Ústava Rumunska. Dostupné na: <https://www.presidency.ro/ro/constitutia-romaniei>.
28. Ústava Severomacedónskej republiky. Dostupné na: <https://www.sobranie.mk/content/Odluki%20USTAV/UstavSRSM.pdf>.
29. Ústava Slovinskej republiky. Dostupné na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1#>.
30. Ústava Španielska. Dostupné na: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>.
31. Ústava Talianskej republiky. Dostupné na: <https://www.senato.it/istituzione/la-costituzione/parte-ii/titolo-ii/articolo-88>.